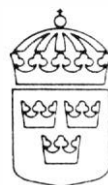

Motion till riksdagen

1988/89:So19

av Sten Svensson m.fl (m)

med anledning av prop. 1988/89:96 om legitimation
för vissa kiropraktorer, m.m.

Mot.
1988/89
So19-27

I flera år har olika grupper inom den manuella terapin arbetat intensivt för att få någon form av officiellt erkännande. I december 1984 tillkallade regeringen alternativmedicinkommittén med uppgift att se över bl.a. dessa frågor. Kommittén avgav i februari 1987 delbetänkandet "Legitimation för vissa kiropraktorer" (SOU 1987:12).

I detta betänkande föreslår alternativmedicinkommittén att vissa kiropraktorer skall kunna få legitimation. Det gäller gruppen Doctors of Chiropractic. Senare har kommittén för avsikt att i sitt slutbetänkande återkomma till frågan om även naprapater och osteopater bör komma i fråga för legitimation.

Frågan om legitimation för Doctors of Chiropractic har diskuterats under flera decennier. Redan 1980 fick socialstyrelsen i uppdrag att utarbeta en projektplan och att genomföra en försöksverksamhet. Detta projekt har ännu inte kommit till stånd.

Propositionens förslag om möjlighet till legitimation beror till mycket stor del på det ökade förtroende som kiropraktik har mötts med, både från enskilda människor och från personal inom hälso- och sjukvården.

Kiropraktorernas behandlingsmetod har länge betraktats med en viss skepsis från medicinskt och vetenskapligt håll. Denna behandling brukar kallas manipulation och består huvudsakligen av behandlarens handgrepp och snabba tryck mot patientens leder. Den genomgång av den vetenskapliga litteraturen om behandlingsmetoder som alternativmedicinkommittén har gjort visar att det föreligger en terapeutisk effekt av en sådan behandling vid länd- eller brösttryggsbesvär. Denna manipulation används i Sverige i viss utsträckning också av en del ortopedmedicinskt inriktade läkare och sjukgymnaster.

Utvecklingen under de senaste åren har sålunda medverkat till att alternativmedicinkommittén dragit slutsatsen att Doctors of Chiropractic har en utbildning och klinisk verksamhet som är så kvalificerad att det är motiverat med ett officiellt erkännande. För att samtidigt ge patienterna en ökad trygghet föreslår alternativmedicinkommittén att yrkesbeteckningen "legitimerad kiropraktor" ges ett straffsanktionerat skydd.

Av propositionen och den föreslagna lagtexten framgår vilka krav som skall ställas som villkor för legitimation. För sådan legitimationsbehörighet krävs examen som Doctor of Chiropractic vid utländsk högskola eller motsvarande utbildning. Dessutom skall den sökande ha fullgjort praktisk tjänstgöring i svensk hälso- och sjukvård motsvarande ett års heltidstjänstgö-

ring, ha från yrket behövliga kunskaper i svenska författningar, och också ha nödvändiga kunskaper i svenska, danska eller norska språket.

Lagtexten ger också möjlighet till legitimation som kiropraktor om yrkesutövaren kan visa att han på annat sätt har förvärvat motsvarande kompetens.

Enligt vår uppfattning bör motsvarande svensk utbildning ges samma ställning som utländsk och sålunda inkluderas i det ställningstagande som riksdagen nu gör med anledning av propositionen.

Lagen är avsedd att träda i kraft den 1 juli 1989 och innehåller ett mindre undantag: Den kiropraktor som före den 1 juli 1989 varit yrkesverksam i Sverige under minst ett år, och som genomgått den nödvändiga utbildningen, skall utan hinder av kravet på praktiktjänstgöring kunna få legitimation som kiropraktor.

Det är positivt att välutbildade kiropraktorer nu ges det erkännande som en legitimation innebär. Det är i det sammanhanget viktigt att även andra lika kvalificerade behandlingsformer inom den manuella medicinen får ett sådant erkännande.

Naprapatin är en väl etablerad vårdform i Sverige. Årligen söker 200 000 patienter vård hos naprapat. Totalt innebär det en miljon besök per år hos ca 400 naprapatmottagningar runt om i Sverige. Naprapatin utgör en viktig medicinskt accepterad komplettering av den offentligt organiserade vården.

Den utbildade naprapaten är specialist på rörelseapparaten och dess sjukdomar och samarbetar med läkare och sjukgymnaster. Till skillnad från sjukgymnasterna sysslar naprapaterna inte med rehabilitering. Naprapatens kompetensområde omfattar rygg, nacke, leder och muskler. Besvär orsakade av skador och förändringar i bindväv, muskler, senor, ligament, diskar och ledkapslar korrigeras genom manuell behandling såsom manipulation, mobilisering, terapeutisk massage och stretching, eventuellt kompletterad med elektromedicinsk terapi.

I allt större utsträckning utnyttjas naprapati inom den förebyggande hälsovården, t.ex. inom företagshälsovården och hos allt fler idrottsföreningar. Fackförbund inom LO och TCO har tecknat avtal om tillgång till naprapat (TFF och AMF-försäkring). Allt fler företag etablerar samarbete med naprapater för att förebygga och minska ryggbesvär och förslitningsskador hos de anställda.

Möjlighet till utbildning till naprapat finns i Sverige. Sådan utbildning bedriver Naprapathic School i Stockholm. Utbildningen är fyraårig och motsvarar 160 poäng vid högskoleutbildning. Av kursplanen framgår att eleverna under de cirka 6 150 skoltimmarna läser såväl grundmedicinska ämnen – såsom anatomi, biokemi, farmakologi, idrottsfysiologi, näringslära, patologi o.s.v. – som kliniska ämnen – barnsjukdomar, ergonomi, gynekologi, idrottsmedicin, idrottspsykologi, livräddning och neurologi. Utbildningen innebär också klinisk praktik, såsom manuell medicin, massage och fysioterapi. Denna utbildning ges av anställda lärare, som i flertalet fall är utbildade läkare.

Endast den som med godkänt resultat har genomgått denna kvalificerade utbildning har rätt att kalla sig naprapat.

När behörighetslagen antogs (prop. 1983/84:179) framhölls bl.a. följande om legitimationsinstitutet:

Mot. 1988/89
So19

Legitimationens huvudfunktion är att vara en garanti för en viss kunskapsnivå och för sådana personliga egenskaper hos yrkesutövaren att denne är förtjänt av allmänhetens och myndigheternas förtroende.

Vidare framhölls:

Att bestämmelser om legitimation fortsättningsvis bör förbehållas sådana grupper av yrkesutövare, som har en självständig yrkesfunktion med kvalificerade arbetsuppgifter och ett särskilt ansvar för patienternas säkerhet i vården. Det förhållandet att en yrkesgrupp i inte oväsentlig utsträckning vänder sig direkt till allmänheten, t.ex. i egenskap av fria yrkesutövare, bör tillmätas särskild betydelse.

Samtliga de kriterier som omnämndes i förarbetena till behörighetslagen stämmer väl in på de naprapater som genomgått utbildning i Sverige. Dessa yrkesutövare har en hög kunskapsnivå, en "självständig yrkesfunktion med kvalificerade arbetsuppgifter" och vänder sig i stor utsträckning "direkt till allmänheten".

Det finns således många skäl att ge legitimation också till naprapater. Naprapatutbildningen är etablerad i Sverige. Därigenom finns möjlighet för socialstyrelsen och andra myndigheter att följa verksamheten och därmed också att utöva kontroll. Det ligger också i allas intresse att den trygghet som en legitimation innebär kommer de patienter till godo som utnyttjar en naprapat.

Det är olyckligt att regeringens proposition enbart omfattar legitimation för vissa kiropraktorer. Det naturliga hade varit att samtliga frågor rörande den manuella medicinens ställning hade behandlats i ett sammanhang. Naprapater och kiropraktorer bör få en likvärdig bedömning inte minst vad gäller utbildningens kvalitet.

Det förslag till legitimation av vissa kiropraktorer, som riksdagen har att ta ställning till bör kompletteras med ett likvärdigt ställningstagande för i Sverige utbildade naprapater. Riksdagen bör därför fatta ett principbeslut om att även naprapater ges rätt till legitimation.

Regeringen skriver i sin proposition att ersättning inte bör "utges särskilt från sjukförsäkringen för behandling av legitimerad kiropraktor".

Vi anser att kiropraktorer och naprapater med legitimation skall ersättas via den allmänna försäkringen. Sådan ersättning bör kunna ges för behandling efter det att en läkare ställt diagnos.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen bifaller regeringens proposition angående legitimation av vissa kiropraktorer,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att motsvarande svensk utbildning av kiropraktorer skall ges samma ställning som utländsk sådan,

3. att riksdagen hos regeringen begär förslag angående legitimation av naprapater i enlighet med vad i motionen anförts.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ersättning från sjukförsäkringen för kiropraktorer och naprapater.

Mot. 1988/89

So19

Stockholm den 20 mars 1989

Sten Svensson (m)

Gullan Lindblad (m)

Hans Dau (m)

Karin Falkmer (m)

Ann-Cathrine Haglund (m)

Bertil Persson (m)

Per Stenmarck (m)

Ingegerd Troedsson (m)

Elisabeth Fleetwood (m)

Charlotte Cederschiöld (m)

Ingvar Eriksson (m)

Margit Gennser (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Inger René (m)

Karl-Gösta Svenson (m)

Göran Åstrand (m)